

Det Europæiske Hus

NYHEDSBREV

Nr. 2

20. marts 1997

ADRESSER:

DANMARK:

Skyttemarksvej 13,
4700 Næstved.
Tlf. (+45) 55 77 47 27.
Fax (+45) 55 77 47 67.

Formand:

Alfred Dam,
Christiansvej 8,
2920 Charlottenlund.
Tlf. (+45) 39 63 43 28.
Fax. (+45) 39 63 43 15.

ALBANIEN:

Zyre e Projektit,
Shtepia Europiane,
The European House,
Post Box 1726,
Tirana.
Tlf. 355 422 5422.
Fax 355 426 2767.

RUMÆNIEN:

The European House,
Str. Înfratirii (Silo),
BI O, SC 1, Et 2, Ap 5,
1100 Craiova.
Tlf./fax:
0040 51 14 55 05

ARBEJDET I ALBANIEN SKAL FORTSÆTTE!

Den sidste tids voldsomheder i Albanien har naturligvis også spillet ind på det arbejde *Det Europæiske Hus* har i gang der. Heldigvis er der endnu ikke sket overlast på hverken patienter, personale eller bygningerne: "Vila Dea", Child Development Center, De psykiatriske hospitaler i Tirana eller i Elbasan - det sidste sted er bygningerne dog også i en sådan forfatning, at der vanskeligt kan ødelægges noget!

For små 3 uger siden var jeg i Tirana og Elbasan sammen med Freddy Blak, MEP for at føre forhandlinger med de daværende albanske myndigheder og EU-kommissionens repræsentation i Albanien om det fortsatte arbejde i projektet: Social- og psykiatrisk rehabilitering.

Ved besøget måtte vi konstatere, at forudsætningerne for arbejdet er ændret meget, siden vi for godt 2 år siden startede. Og det tør nok siges, at problemerne ikke er blevet mindre i de seneste uger.

I forvejen er psykiatriske patienter (incl. tidligere politiske fanger) og handicappede ikke højt prioriteret i det albanske samfund. De økonomiske midler, der stilles til rådighed af regeringen til den daglige drift, er meget beskedne, og rækker ikke til nogen form for reovering eller simpel reparation. På hospitalet i Elbasan er der f.eks. stort set ikke glas i vinduerne. Bortset fra det tilskud DANIDA har ydet til *Det Europæiske Hus* (6 mio d.kr.) til at udvikle området, og mindre bidrag fra diverse udenlandske hjælpeorganisationer er der intet i gang, som kan forbedre vilkårene for patienterne på de psykiatriske hospitaler. EU har ydet meget store bidrag til det somatiske hospitalsvæsen og meget beskedne tilskud til *Det Europæiske Hus*, f.eks. til arbejder i forbindelse med kolera epidemien i 1995, der især hærgede hospitalet i Elbasan.

Ved besøget februar/marts 1997 havde vi lejlighed til at se de enorme forbedringer, der er sket på hospitalet i Tirana, "Vila Dea" og Child Development Center i Tirana. Men desværre også det skrigende behov for at ændre forholdene i Elbasan. →

*) Se sidste nyt side 4.

..... Albanien - fortsat fra side 1

Vi fik lejlighed til at møde relevante ministre (på trods af den uro, som var under udvikling i det sydlige Albanien), medarbejderne på hospitalerne, NGO'ér, Tirana Universitet, private udenlandske hjælpeorganisationer og fonde. Det begyndende økonomiske og politiske kaos var åbenbart, men uagtet dette kunne vi glæde os over det engagement det albanske personale viste og deres interesse for at udvikle de muligheder, der er skabe, og den viden, de har erhvervet gennem projektets uddannelsesarbejde i Albanien og Danmark.

Der er sket utrolig meget i projektets tid. Men hvad nu?

I de sidste uger har pressen været fyldt med reportager fra Albanien. Diverse beskrivelser af albanernes reaktioner overfor regeringens adfærd. Beskrivelser der ikke giver meget håb for fremtiden. Albanernes fremmedhed over for demokratiseringsprocessen og forståelse for elementære menneskerettigheder. Albanerne - om ikke direkte destruktive - er passive og evner ikke på demokratisk vis at deltage i bestræbelserne for at forbedre forholdene. Det albanske samfunds opløsning beskrives med oprørende billeder af børn og unge med svingende våben.

Dette skal ikke forsvares, men hvad kan man forvente af et samfund, hvor 85% af de unge er arbejdsløse. Jeg har imidlertid svært ved i disse beskrivelser at genkende det albanske personale og de private organisationer, vi samarbejder med.

Ved besøget gav jeg tværtimod adskillige gange udtryk for, at samarbejdet mellem det albanske samfund og *Det Europæiske Hus* har givet bemærkelsesværdige forbedringer af leveforholdene på institutioner i Tirana og Elbasan. Det er ikke let at gøre dette, fordi der altid er store vanskeligheder, når man prøver at ændre holdninger og strukturer. Og der har naturligvis været brugt mange kræfter, megen energi og vist stort mod af specielt de mennesker, der varetager det daglige arbejde.

Det Europæiske Hus er naturligvis meget bekymret for konsekvenserne af den aktuelle politiske og økonomiske uro - og for fremtiden.

Hvorledes vil personale og samarbejdspartnere kunne opretholde engagement og optimisme på det i forvejen vanskelige område, hvis vi ikke kan fortsætte det aftalte samarbejde? Og helst sætte tempoet i vejret. Det albanske personale blev da også triste og bekymrede for fremtiden, da vi - efter *Det danske Udenrigsministeriums* ønske - den 14. marts måtte akceptere evakuering af den danske medarbejder i Albanien. Ville støtten og arbejdet dermed gå i stå? Det ønsker vi ikke. Vi håber snarest at kunne fortsætte og f.eks. gennemføre de uddannelseskurser, som har været planlagt til gennemførelse i dette forår.

Desværre har *Det Europæiske Hus* endnu ikke midler til at sætte yderligere ind på en række meget betrængte psykiatriske institutioner. Vi tænker f.eks. således på de katastrofale bygningsmæssige forhold på hospitalet i Elbasan og på det psykiatriske hospital i Vlore og Shkoder, hvor tilstanden synes at have været kaotisk. Og vi vil via EU og Danmark søge at skaffe midler til at støtte disse steder.

Vi ved, at det i almindelighed er vanskeligt at opretholde interesse og motivation for at arbejde indenfor social- og psykiatrisk service. Men vi ved altså også, at der er skabt et særdeles godt grundlag med et engageret personale. Så det nødvendige grundlag er der.

Det er meget nødvendigt at fortsætte. Ikke mindst nu. De psykiatriske patienter blev stuvet væk under uhyggelige forhold i det tidligere albanske samfund, og de fik ingen del af dette samfunds goder - så beskedne de end var. Vi vil anse det for katastrofalt om de psykiatriske patienter og de handicappede pånå glemmes i den aktivitet, som må forventes igangsat fra vestlig side.

Alfred Dam

RUMÆNSKE LÆRERE PÅ BESØG

I januar besøgte 5 lærere fra Døve- og Specialskolen i Craiova Danmark. Det primære formål med besøget var deltagelse i projekt "Demokratisk Under visningslære", omfattende undervisningslære for elever i 7.-10. klasse.

Under opholdet boede lærerne i Saksøbing og de besøgte en lang række undervisnings- og sociale institutioner, bl.a. Nakskov Uddannelsescenter, Bindernæs Efterskole, Produktionsskolen Ø-Frugt, og en folkeskole samt en ungdomsskole. Under besøget i ungdomsskolen blev orienteret om SSP-arbejdet og idrætsklubbernes indsats overfor de unge.

Det blev også tid til besøg i et af amtets Bo og Naboskaber for psykisk udviklingshæmmede og i et værested for personer med psykiatriske lidelser, og de besøgende fik på den måde indblik i et hjørne af det danske institutionstilbud. Under besøgene var der alle steder focus på, hvordan elever/brugere inddrages i tilrettelæggelse af aktiviteter og undervisning.

Udover projektet, der var finansieret af Demokratifonden, gennemførte lærerne eksamination af de 5 rumænske elever, der følger undervisningen på Bindernæs efterskole (se Nyhedsbrev 4/96). □

"KOMMUNIKATION OG DEMOKRATI"

Med finansiering fra Demokratifonden gennemførte DEH i perioden 26.1.-5.2.1997 et projekt om kommunikation og demokrati. Deltagere i projektet var 2 grupper fra vore samarbejdspartnere i Albanien og Rumænien. Den albanske gruppe bestod af personalet fra "Vila Dea", der er et bofællesskab for 4 unge (se Nyhedsbrev nr. 1/97); den rumænske gruppe bestod af 2 unge brødre på 22 og 20 år, der indenfor et DEH-projekt er flyttet til en ny institution i Craiova (se Nyhedsbrev 6/96), samt personale tilknyttet dem.

Formålet med besøget var at vise kommunikationens betydning for inddragelse af de svageste handicap-grupper i en demokratisk udvikling, herunder at demonstrere forskellige metoder og hjælpemidler til fremme af denne inddragelse - udover de holdnings- og lovgivningsmæssige rammer. De to deltagergrupper havde hvert deres program, tilpasset til deres egne forudsætninger, men alle var indkvarteret på Radstedhus i Saksøbing, og fik derved mulighed for erfaringsudveksling. Programmerne var omfattende med besøg i Folketinget, i primærkommuner og i en række sociale institutioner, såvel boinstitutioner som værksteder/dagcentre. Den albanske gruppe havde en formiddag med debat om kommunikation og indflydelse; rumænerne drøftede integrationsprocessen, og for begge grupper vedkommende udarbejdedes der aktionsplan.

Begge grupper har udarbejdet fyldige rapporter, der tyder på, at de har haft stort udbytte af besøget og at de ser frem til at skabe nye resultater over på et meget inspirerende besøg. □

GENERALFORSAMLING I DEH

Ved direkte brev er foreningens medlemmer indkaldt til generalforsamling i Det Europæiske Hus den 11. april 1997 kl. 17.00 på Radstedhus, Alléen 1, Radsted. Radstedhus ligger 4 km fra Saksøbing på vejen mod Nykøbing F. (se efter skiltet *Radsted*).

Dagsorden i henhold til vedtægterne.

Generalforsamlingen holdes på Radstedhus, der ligger 4 km fra Saksøbing på vejen mod Nykøbing F. (se efter skiltet *Radsted*). Efter generalforsamlingen vil der være spisning og lidt information om Radstedhus, der er et nystartet projekt.

Skulle du kende andre, der kunne have interesse i at være med i foreningens arbejde, så er det jo en god mulighed at opfordre til det nu. Du kan få informationsmateriale og girokort på kontoret. □

OPSLAGSTAVLEN

- hvor nødvendighed og muligheder mødes

BREVET

SÅDAN ÉN MÅ VI OGSÅ HAVE . . . .

Hvordan kan vi få omgivelserne bedre i tale? Det spørgsmål har vi længe stillet os selv i redaktionen af Nyhedsbrevet. Vi synes selv, at det er lykkedes meget godt at informere om aktiviteter og projekter, der er igang i foreningens regie. Vi har forsøgt at fortælle om stort og småt, vi har forsøgt at fortælle om de mange projekter og menneskene bag dem. Men det er ikke rigtigt lykkedes at få reaktioner, når der har været brug for støtte eller hjælp til at løse en opgave.

Og denne gensidighed er vigtig for livet i vort fælles hus. Nyhedsbrevet indeholder derfor denne gang en nydannelse i form af en *opslagstavle*, hvor alle medlemmer kan meddele sig til hinanden med spørgsmål, idéer og spots. Opslagstavlen er ikke ment som avisernes debatsider, men som et hurtigt spørgsmål, der lægger op til en reaktion. På samme måde som kontaktannoncer eller opslagstavlen i Brugsen, hvor der er nogen, der gerne vil have hjælp til et eller andet - og så skulle der gerne være andre, der har lyst at være med.

Vi håber på denne måde at kunne gøre endnu flere medlemmer interesserede i at tage del i foreningens arbejde - og være med til at skabe det. For et hus ånder nu engang kun af liv, hvis beboerne er glade for det og ind imellem giver en hånd med. Og mange gange er det denne korte snak, der kan føre nogle spændende samtaler og løsninger med sig.

Faktisk arbejder vi også på denne måde med nogle af de større projekter, fordi det er disse kontakter og denne form for hjælp, der er med til at give energi og liv til den ofte hårde hverdag for de mennesker, der gerne vil gøre noget. De fleste gange viser det sig oven i købet, at det er i disse små indsatser, at åbninger og nye perspektiver for det egentlige projektarbejde viser sig. Og det er dem, der animerer til at gå videre i udviklingen.

Tøv derfor ikke med at bruge **DEH's Opslagstavle** til at bede om hjælp eller kontakt med andre. Og heller ikke med at tilbyde din assistance, hvis der er en notits, hvor du kunne være med til at gøre noget. Måske ikke til det hele, men hvis vi hjælper hinanden med at tage fat, kan vi nå langt alligevel. □

Redaktion af Nyhedsbrevet:

Bodil Holvad, Tlf./fax 54 85 95 99

LOKALE AKTIONSGRUPPER

Det Europæiske Hus har stor lyst til at komme igang med en lang række aktiviteter over hele landet. Men vi mangler nogle til at stå for arrangementerne, som både skal være oplysende og give bedre økonomiske muligheder for at støtte udviklingsprojekterne. Konkret har vi lige nu brug for nogen til at hjælpe en gruppe

Folkedansere fra Rumænien.

Gruppen er på 41 personer, og den kommer på besøg i Danmark 9.-15. maj 1997. De ankommer i bus og skal bo i Saksøbing.

Der er brug for at finde nogle steder, hvor gruppen kan optræde i Østdanmark, og nogle personer, som vil være med til at gennemføre besøget. Gerne nogle, der har kontakt med danske folkedansere og foreninger.

Gruppens medlemmer er i alle aldre, og de skulle være gode dansere. En god mulighed for mellemfolkelig kontakt. Ring og hør mere, hvis du er interesseret eller kender nogen.

Kontaktperson: Birthe Heckscher, tlf. 39 63 43 28

Men der er **mange andre konkrete opgaver**, som godt kunne bruge en hjælpende hånd eller en gruppe af folk, der ville stå for en større eller mindre aktivitet. Vi vil bringe mere om dette på næste opslagstavle.

UDSTYR TIL LYSSTØBERI

Vi vil meget gerne igang med at etablere lysstøberier i Craiova, Rumænien og i Tirana, Albanien.

Derfor har vi brug for forme, dyppekar og alt muligt andet, som kan bruges til at komme i gang med lysfremstilling. Det kan være redskaber fra et nedlagt institutionskøkken, hvis der skulle stå noget sådan et sted.

Kontaktperson: Anne Vincentz, tlf. 55 77 20 36.

Sidste nyt 18/3-1997:

Vi har netop fået meddelelse fra Albanien om, at de psykiatriske hospitaler er blevet plyndret for fødevarer. Vi har gjort Røde Kors opmærksom på det akutte behov på de pågældende institutioner.